EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 19. 6. 2024
COM(2024) 597 final

Odporúčanie pre

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa stanovuje, že Rumunsko neprijalo účinné opatrenia v reakcii na odporúčanie Rady z 18. júna 2021

Odporúčanie pre

ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa stanovuje, že Rumunsko neprijalo účinné opatrenia v reakcii na odporúčanie Rady z 18. júna 2021

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 126 ods. 8,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

keďže:

(1) Podľa článku 126 zmluvy sa členské štáty musia vyhýbať nadmernému deficitu verejných financií.

(2) Pakt stability a rastu vychádza z cieľa zdravých verejných financií, ktoré sú prostriedkom na posilňovanie podmienok pre cenovú stabilitu a silný udržateľný rast smerujúci k vytváraniu pracovných miest. Pakt stability a rastu obsahuje nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku[1], ktoré bolo prijaté na podporu urýchlenej nápravy nadmerných deficitov verejných financií.

(3) Rada 3. apríla 2020 prijala na základe odporúčania Komisie podľa článku 126 ods. 6 ZFEÚ rozhodnutie (EÚ) 2020/509 o existencii nadmerného deficitu v Rumunsku v roku 2019 z dôvodu plánovaného nedodržania kritéria deficitu stanoveného v ZFEÚ a vydala odporúčanie podľa článku 126 ods. 7 ZFEÚ s cieľom odstrániť nadmerný deficit verejných financií najneskôr do roku 2022. Vzhľadom na hlboký pokles hospodárskej činnosti spojený s pandémiou ochorenia COVID-19 Rada 18. júna 2021 prijala revidované odporúčanie pre Rumunsko podľa článku 126 ods. 7 ZFEÚ[2].

(4) Rada 18. júna 2021 odporučila Rumunsku, aby odstránilo nadmerný deficit najneskôr do roku 2024. Rada vo svojom odporúčaní z 18. júna 2021 podľa článku 126 ods. 7 ZFEÚ odporučila Rumunsku konkrétne to, aby znížilo svoj celkový deficit na 8,0 % HDP v roku 2021, 6,2 % HDP v roku 2022, 4,4 % HDP v roku 2023 a 2,9 % HDP v roku 2024. Bolo to v súlade s nominálnou mierou rastu čistých primárnych výdavkov verejnej správy na úrovni 3,4 % v roku 2021, 1,3 % v roku

---

[1] Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6).

[2] Všetky dokumenty týkajúce sa postupu pri nadmernom deficite Rumunska sa nachádzajú na webovej adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/ongoing-excessive-deficit-procedures/romania_en

2022, 0,9 % v roku 2023 a 0,0 % v roku 2024. Tieto údaje zodpovedali ročnej štrukturálnej úprave na úrovni 0,7 % HDP v roku 2021, 1,8 % HDP v roku 2022, 1,7 % HDP v roku 2023 a 1,5 % HDP v roku 2024. V odporúčaní sa ďalej uvádza, že Rumunsko by v plnej miere malo vykonať opatrenia, ktoré už boli prijaté na rok 2021, a konkretizovať a vykonať dodatočné opatrenia, ktoré sú potrebné na dosiahnutie nápravy nadmerného deficitu do roku 2024. Všetky neočakávané príjmy sa mali použiť na znižovanie deficitu verejných financií. Rada vo svojom odporúčaní stanovila Rumunsku lehotu do 15. októbra 2021 na prijatie účinných opatrení a v súlade s článkom 3 ods. 4a nariadenia (ES) č. 1467/97 na podávanie správ o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní tohto odporúčania aspoň raz za šesť mesiacov až dovtedy, kým sa nedosiahne náprava nadmerného deficitu.

(5) Komisia 24. novembra 2021 dospela k záveru, že Rumunsko prijalo účinné opatrenia v reakcii na odporúčanie z 18. júna 2021 podľa článku 126 ods. 7 ZFEÚ, a domnievala sa, že v tom čase neboli v rámci postupu pri nadmernom deficite potrebné žiadne ďalšie kroky. Rumunsko odvtedy podľa posúdenia splnilo odporúčanie z 18. júna 2021 podľa článku 126 ods. 7 ZFEÚ, keďže príslušné ciele celkového deficitu v rokoch 2021 a 2022 boli dosiahnuté. Na základe údajov o výsledkoch rozpočtového hospodárenia, ktoré overil Eurostat, sa deficit verejných financií Rumunska znížil zo 7,2 % HDP v roku 2021 na 6,3 % HDP v roku 2022. Pôvodný odhad na rok 2022 (oznámený a overený v kontexte oznámenia na účely postupu pri nadmernom deficite z jari 2023) bol 6,2 % HDP, čo je v súlade s cieľom celkového deficitu odporúčaným Radou. Postup pri nadmernom deficite preto zostal pozastavený. Štrukturálny deficit sa však znížil o 1,2 percentuálneho bodu HDP v roku 2021 a o 0,4 percentuálneho bodu HDP v roku 2022, čo je porovnateľné s odporúčanými úpravami o 0,7 percentuálneho bodu HDP v roku 2021 a 1,8 percentuálneho bodu HDP v roku 2022. Kumulatívna štrukturálna úprava v rokoch 2021 – 2022 bola preto nižšia, než sa odporúčalo. Rast čistých primárnych výdavkov navyše dosiahol úroveň 7,4 % v roku 2021 a 15,0 % v roku 2022, čo je výrazne nad cieľmi stanovenými v odporúčaní Rady.

(6) Od prijatia odporúčania Rady z 18. júna 2021 je hospodárska výkonnosť Rumunska vo všeobecnosti v súlade s prognózami Komisie. V rokoch 2021 – 2023 bol rast reálneho HDP vo všeobecnosti v súlade s prognózami uvedenými v pracovnom dokumente útvarov Komisie z 2. júna 2021 napriek makroekonomickým otrasom, ku ktorým medzičasom došlo (najmä pokiaľ ide o útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine a následný energetický šok). Odhaduje sa, že produkčná medzera v roku 2023 bola menej záporná, než sa predpokladalo v júni 2021. Okrem toho bol rast príjmov verejnej správy oveľa rýchlejší, než sa predpokladalo, najmä v dôsledku vysokej inflácie, ale aj v dôsledku vplyvu zloženia daňovo výnosnej štruktúry rastu reálneho HDP. Celkovo makroekonomický vývoj nemôže byť dôvodom výrazne horších fiškálnych výsledkov v porovnaní s odporúčaním Rady z júna 2021, aj keby bol rast HDP pri výrazne prísnejšej fiškálnej politike pravdepodobne nižší.

(7) Nové posúdenie opatrení, ktoré prijalo Rumunsko na nápravu nadmerného deficitu do roku 2024 v reakcii na odporúčanie Rady z 18. júna 2021, vedie k týmto záverom:

– Na základe údajov o výsledkoch rozpočtového hospodárenia, ktoré oznámilo Rumunsko a ktoré overil Eurostat, sa deficit verejných financií Rumunska v roku 2023 zvýšil na 6,6 % HDP, čo je oveľa viac ako 4,4 % HDP, ktoré odporučila Rada a ktoré Rumunsko plánovalo vo svojom konvergenčnom programe na rok

2023. Hlavným dôvodom tejto odchýlky bolo, že výdavky verejnej správy naďalej rástli veľmi vysokým tempom, a to najmä v dôsledku sociálnych transferov, úrokových platieb, výdavkov na tovar a služby, ako aj kapitálových výdavkov. Na celkový deficit v roku 2023 malo vplyv aj štatistické zaznamenávanie platieb zvýšenia miezd vo verejnom sektore (0,5 % HDP) v dôsledku súdnych rozhodnutí.

– V roku 2023 bolo fiškálne úsilie oveľa nižšie, než odporúčala Rada. Štrukturálne saldo Rumunska zostalo v roku 2023 vo všeobecnosti nezmenené (zhoršilo sa o 0,1 % HDP), čo je výrazne pod cieľom zlepšenia o 1,7 % HDP, ktorý odporučila Rada. Rast čistých primárnych výdavkov (upravený o opatrenia fiškálnej politiky na strane príjmov) bol oveľa vyšší, než sa odporúčalo v roku 2023, a to na úrovni takmer 12 % v porovnaní s cieľom 0,9 %, ktorý odporučila Rada.

– V rokoch 2022 a 2023 silný rast reálneho a nominálneho HDP podnietil veľmi výrazný nárast príjmov verejnej správy (20,8 % v roku 2022 a 14,2 % v roku 2023), čo je omnoho vyšší stav, než sa predpokladalo v čase odporúčania Rady v júni 2021. V oboch rokoch sa však väčšina neočakávaných príjmov použila na financovanie dodatočných výdavkov, a nie na zníženie rozpočtového deficitu.

– Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že deficit verejných financií v roku 2024 sa zvýši na 6,9 % HDP. Pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má na konci roka 2024 zvýšiť na 50,9 % (oproti 48,8 % v roku 2023). Tak ako v predchádzajúcich rokoch, aj v prognóze zvýšenia deficitu verejných financií v roku 2024 sa odráža vysoký rast súčasných verejných výdavkov. Predpokladá sa, že výdavky na mzdy vo verejnom sektore sa výrazne zvýšia v dôsledku nedávneho diskrečného zvýšenia miezd v sektoroch vzdelávania, zdravotníctva a obrany. Prepočet dôchodkov v kontexte dôchodkovej reformy bude mať za následok krátkodobé náklady v rokoch 2024 a 2025 – reforma však následne prinesie v strednodobom a dlhodobom horizonte veľké úspory, ak dôjde k jej plnému vykonaniu.

– Očakáva sa, že v roku 2024 rast príjmov verejnej správy predbehne rast nominálneho HDP, čo je odzrkadlením úsilia o zlepšenie výberu daní digitalizáciou daňového systému a vplyvom balíka opatrení zvyšujúcich príjmy prijatého na jeseň 2023, ktorý by mal zvýšiť príjmy verejnej správy približne o 1 % HDP. Balík pozostáva najmä zo zvýšeného zdaňovania právnických osôb, najmä mikropodnikov, zvýšeného zdaňovania fyzických osôb vyplývajúceho z čiastočného odstránenia preferenčných daňových nástrojov v sektore stavebníctva a poľnohospodárstva, odstránenia znížených sadzieb DPH na vybraný tovar a služby, zvýšenia spotrebných daní a osobitnej dane z obratu bánk a nadnárodných spoločností.

(8) Uvedené skutočnosti vedú k záveru, že reakcia Rumunska na odporúčanie Rady z 18. júna 2021 bola nedostatočná. Rumunsko v roku 2023 nedosiahlo cieľ celkového deficitu a neočakáva sa, že do roku 2024 svoj nadmerný deficit odstráni. Fiškálne úsilie výrazne zaostávalo za odporúčaním Rady a čisté primárne výdavky rástli oveľa rýchlejšie, než sa odporúčalo,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Rumunsko neprijalo v reakcii na odporúčanie Rady z 18. júna 2021 účinné opatrenia.

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Rumunsku.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka